

Agenda bij blauw 13 dec 98 (laaf)

Agenda ALV-54 27 en 28 maart 1992 Turfschip Breda

VRIJDAG 27 MAART 1992

- 19.30 opening door partijvoorzitter
benoeming notulen en
stemcommissies
toelichting stemprocedures
- 19.40 FINANCIEN
regiobijdrage 1993
contributieregeling 1993
- 20.00 toespraak partijvoorzitter
- 20.20 SOCIALE ZEKERHEID
inleiding
- 20.40 STATUTEN EN
HUISHOUDELIJK REGLEMENT
hoofdpunten
wijzigingsvoorstellen
aangehouden motie 53.03 uit
ALV 53
- 22.30 schorsing vergadering

ZATERDAG 28 MAART 1992

- 10.00 heropening vergadering
toelichting stemprocedures
- 10.10 DUURZAME ONTWIKKELING
eerste discussieronde
- 12.10 kandidaten besturen en
commissies
presentatie
opening stembussen
- 12.30 lunchpauze
- 13.30 sluiting stembussen
- 13.30 DUURZAME ONTWIKKELING
vervolg discussie besluitvorming
- 14.30 toespraak voorzitter
Tweede Kamerfractie
- 15.00 ACTUELE POLITIEKE MOTIES
- 15.30 uitslag stemmingen
- 15.45 sluiting door partijvoorzitter

ALV 54: Duurzame ontwikkeling

Het politiek-inhoudelijke thema van ALV 54 op 27 en 28 maart 1992 is "Duurzame ontwikkeling". Juist dit thema is gekozen omdat het in de komende jaren in de kern van de politieke besluitvorming zal moeten komen als we ons leefmilieu kwalitatief willen verbeteren. D66 heeft in het Verkiezingsprogramma 1989-1994 al aangegeven een zeer hoge prioriteit toe te kennen aan het realiseren van een daadwerkelijke duurzame ontwikkeling. Dat is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden van volgende generaties aan te tasten om in hun behoeften te voorzien.

Het thema, en dat werd ook in het Verkiezingsprogramma al onderkend, verdient een verdere uitwerking. Duurzame ontwikkeling realiseren is niet iets wat je met een paar voorstellen bereikt. Heel veel processen in onze complexe maatschappij leiden nu nog tot milieuvermieting en moeten derhalve worden omgebogen. Duurzame ontwikkeling is daarmee een zaak van langere adem. Daarom worden in een discussiestuk, dat onder verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur wordt geschreven, vooral richtingen geschetst opties kort verkend. Het gaat er om de discussie te stimuleren, ook binnen D66. Het Hoofdbestuur gaat er vanuit dat er binnen D66 veel denkracht over het onderwerp aanwezig is.

Nog voor de Kerst wordt een exemplaar van het congresvoorstel toegezonden aan alle afdelings- en regiobesturen met het

verzoek dit ter discussie aan de leden voor te leggen in een afdelings of regiovergadering. Individuele leden ontvangen het stuk via de "januari-Democraat". Voor het plannen van de vergaderingen is het van belang te noteren dat de moties en de amendementen m.b.t. dit onderwerp voor maandag 2 maart 1992 binnen moeten zijn bij het partijbureau: Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, tel 070-3858303.

Vacatures

Tijdens de ALV van 27-28 maart 1992 moet voorzien worden in de volgende vacatures:

Dagelijks Bestuur D66

Drie vacatures ontstaan doordat de eerste termijn (2 jaar) van 3 portefeuillehouders verloopt: secretaris politiek Hans Jeekel; secretaris buitenland Michel Groothuizen; en secretaris organisatie Jet de Bussy. De 3 zittende bestuursleden zijn herkiesbaar.

Hieronder volgen de profielen van de drie functies

Secretaris politiek

De secretaris politiek heeft tot taak om de discussie over politiek-inhoudelijke onderwerpen te stimuleren en voor te bereiden voor besluitvorming tijdens partijcongressen. Daarnaast vervult hij/zij een sturende rol bij de totstandkoming van het nationale verkiezingsprogramma. Tevens onderhoudt hij/zij contacten met maatschappelijke organisaties en andere politiek partijen.

Secretaris buitenland

De secretaris buitenland heeft een tweeledige taak. Enerzijds is hij/zij namens de partij belast met het opbouwen en onderhouden van een buitenlands contactennetwerk. Representatie van D66 buitenslands vormt een integraal onderdeel van de functie. Anderzijds vormt de secretaris buitenland met de vice-voorzitter en secretaris politiek de politieke hoek van het Hoofdbestuur. Hij/zij is derhalve primair verantwoordelijk voor de standpuntbepaling op het terrein van het buitenlands beleid in brede zin (inclusief veiligheid en ontwikkelingssamenwerking).

De secretaris buitenland treedt op als verbindende schakel met de Eurofractie. De secretaris buiten-

Congresbijlage

In deze congresbijlage

vindt u de gegevens voor het voorjaarscongres van 27 en 28 maart 1992.

Deze zijn:

Uitleg procedure discussie duurzame ontwikkeling	
Vacatures in besturen en commissies	1
Financiële regelingen 1993	
Congresreglement	2
Wijzigingsvoorstellen Statuten en Huishoudelijk Reglement	4 - 15

land is bovendien q.q.-voorzitter van het IVSOM, de D66 Midden en Oost-Europastichting. Om aan deze functie inhoud te geven moet, behalve gedurende de zomermaanden, gerekend worden met een werkbelasting van ca. 30 uur per week, waaronder vele weekends.

Secretaris organisatie

Van de kandidaat voor de functie van secretaris organisatie mag verwacht worden, dat hij/zij D66 goed kent, weet hoe de organisatie werkt (b.v. in een regio of afdelingsbestuur heeft gezeten), bereid is contacten te leggen en te onderhouden (zoals het organiseren van een regiobesturendag 2x per jaar) en dat hij/zij zich terdege realiseert, dat veel werk gedaan wordt door vrijwilligers

Met oog op de a.s. wijzigingen van Statuten en Huishoudelijk Reglement zou het nuttig zijn, als hij/zij het huidige huishoudelijk reglement min of meer kent en in ieder geval belangstelling heeft voor droge, maar belangrijke zaken als reglementen. Dit ook in verband met het bewaken van procedures.

Inlichtingen over de DB-vacatures bij Guus Faasen, directeur partijbureau, tel. 070-3858303

Bestuur Stichting Wetenschappelijk Bureau

Drie leden van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau zitten voor het einde van hun tussentijdse termijn. Hiermee komen drie plaatsen vacant, die worden vervuld door de penningmeester en de secretaris van het algemeen bestuur, alsmede één algemeen bestuurslid. Hoewel dit geen formele zaak is, hecht het bestuur eraan te wijzen op de zwaarte van zeker de eerste twee dagelijks bestuursfuncties. Met name de functie van penningmeester is van vitaal belang, tijdrovend

en vergt bijzondere deskundigheden. Het bestuur hoopt erop dat kandidaten dit zullen laten meewegen bij hun kandidaatstelling. De drie zittende leden zijn herkiesbaar.

De kandidaatstelling sluit op 18 februari 1992.

Inlichtingen en kandidaatstellingsformulieren kunt u verkrijgen bij het bureau van de SWB, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, 070-3858303.

Inlichtingen bij Christiaan de Vries, directeur SWB, tel. 070-3858303

Politiek Scholings en Vormings Instituutbestuur

Twee vacatures. Christine van Kooten en Annelies Koningsveld. Beiden zijn herkiesbaar. Inlichtingen bij Leo Pinxten, directeur PSVI, tel. 070-3858303

Geschillencommissie

Bij de Geschillencommissie zijn twee vacatures: Bert Bouma en Boris Dittrich. Beiden zijn herkiesbaar. Voor een profielschets zie "Democraat" nr. 6, p. 7. Inlichtingen bij de voorzitter, Harry Geelen, tel. 070-3237330

Landelijke Verkiezingscommissie

Er zijn 2 vacatures. Eén vacature ontstaat door het verlopen van de eerste termijn van Henk Bleumink. Hij is herkiesbaar. Profielschets in "Democraat" nr. 6, p. 8. Inlichtingen bij de voorzitter, Arno van der Avort, tel. 04997-75024.

De kandidaatstelling voor alle hierboven vermelde vacatures sluit op 18 februari 1992.

Concept-contributieregeling 1993

Lidmaatschap

1. Wanneer contributie betalen?

U ontvangt uw acceptgirokaart voor contributiebetaling vóór de aanvang van het jaar. U wordt verzocht uw betaling per omgaande te verrichten. Volgens het Huishoudelijk Reglement dient de contributie uiterlijk op 1 februari te zijn voldaan.

2. Basiscontributie

De hoogte van de contributie is afhankelijk van het belastbaar inkomen en wel volgens de volgende schaal (bedragen per jaar):

belastbaar inkomen	verschuldigde contributie
tot en met f 15 000	f 25

boven f 15 000	f 40
f 20 000	f 60
f 25 000	f 85
f 30 000	f 105
f 35 000	f 120
f 40 000	f 140
f 45 000	f 155
f 50 000	f 175
f 60 000	f 220
f 70 000	f 260
f 80 000	f 300

(Per f 10 000 meer inkomen, f 40 meer contributie, tot f 500 contributie per jaar.)

3. Ontheffing

Indien de contributie niet kan worden opgebracht, kan men zich schriftelijk (en vertrouwelijk) wen-

den tot de penningmeester van het Hoofdbestuur. Deze kan vermindering of ontheffing verlenen voor één of meer jaren.

Samenwonende D66-leden kunnen, na hiervan schriftelijk bericht te hebben gestuurd, f 30 afrekken van de basiscontributie van één van beide leden. Beide leden houden hun volledige rechten als lid. Bij informatiezendingen wordt dan volstaan met één exemplaar (bijvoorbeeld de Democraat).

4. Proeflidmaatschap

Er bestaat een proeflidmaatschap. De bijbehorende contributie bedraagt f 25 (voor een welkomstpakket en één jaargang Democraat). Men kan maximaal 12 maanden proeflid zijn. Als proeflid heeft men wel spreekrecht, doch geen stemrecht op D66-vergaderingen.

5. Nieuwe leden

Nieuwe leden betalen het lopende en de nog komende kwartalen van het lopende jaar. Voor elk kwartaal is een kwart van de contributie verschuldigd.

6. Betaling in termijnen

De betaling van de contributie kan in termijnen plaatsvinden op voorwaarde dat door het lid een ondertekende verklaring wordt afgegeven dat de contributie zal worden voldaan door een machtiging tot periodieke overboeking van een rekening bij de Postbank of bij een bank.

7. Contributiejaar

Het contributiejaar is gelijk aan het kalenderjaar.

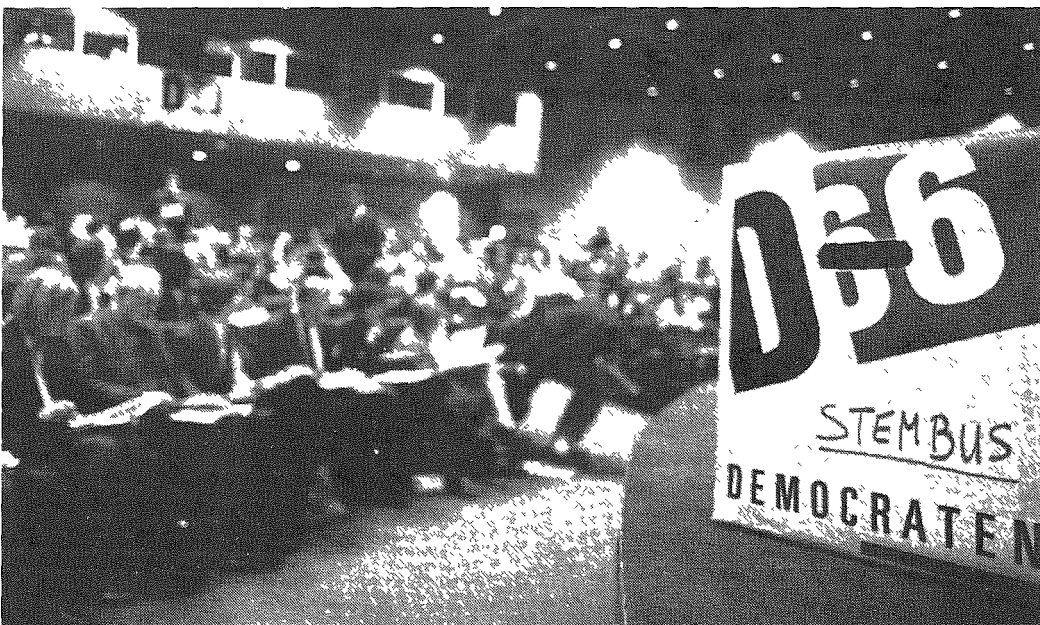
8. Vrijstelling van contributieverplichtingen voor de duur van het lidmaatschap

Indien een lid in enig jaar f 3000 of meer aan contributie betaalt, is het mogelijk om voor de duur van het lidmaatschap te worden vrijgesteld van contributiebetalingen. Eenmaal betaalde contributie kan niet worden teruggevorderd.

Donateurschap

1. Donateurs zijn allen, die geen (proef)lid zijn van D66, doch jaarlijks bijdragen aan de geldmiddelen van D66.

2. De minimum (jaarlijkse) bijdrage voor het donateurschap is f 10. Als richtbedrag geldt echter een bijdrage van f 66. Meer mag ook!

3 Ook donaties kunnen in termijn worden betaald. De voorwaarden hiervoor zijn dezelfde als die voor leden.

4 Donateurs krijgen éénmaal per jaar een donateurs-nieuwsbrief met informatie over D66

Regiobijdrage 1993

Het totaal beschikbare bedrag voor de regio's wordt vastgesteld door het aantal leden, dat aan de contributieverplichting heeft voldaan, te vermenigvuldigen met f 10,-.

Dit totale bedrag wordt als volgt verdeeld:

- vaste bijdrage van f 2.000 voor elke regio,
- variabele bijdrage naar regio:
- bedrag beschikbaar voor regio's na aftrek vaste bijdragen,
- delen door het totaal aantal leden,
- dit bedrag maal het aantal leden per regio beschikbaar stellen aan de regio's

Voor 1993 betekent dit een variabele bijdrage van f 7,50 per lid dat aan de contributieverplichting heeft voldaan

Congresreglement

Ter uitvoering van art.25, lid 6 van het Huishoudelijk Reglement heeft het Hoofdbestuur van D66 het volgende *Congresreglement* vastgesteld voor de 54-ste ALV van D66 op 27 en 28 maart 1992 te Breda

Art 1 Het congres van 27 en 28 maart te Breda is een Algemene Ledenvergadering in de zin van art.20 van het Huishoudelijk Reglement

Art.2 Moties en amendementen met betrekking tot de onderwerpen, vermeld op de congresagenda dienen

a te zijn vastgesteld door een ARV, ASV of AAV, hetgeen moet blijken uit ondertekening door twee betrokken bestuursleden, voorzitter en secretaris, of te zijn voorzien van vijftig handtekeningen (met vermelding van lidmaatschapsnummer) van leden van D66;

b. uiterlijk, doch liefst eerder, op woensdag 19 februari 1992 om 12.00 uur in de juiste vorm op het partijbureau van D66 te Den Haag

te zijn ontvangen. Voor duurzame ontwikkeling is de uiterste indieningsdatum maandag 2 maart om 12.00 uur.

c. te zijn opgesteld op het daartoe in het Huishoudelijk Reglement bij bijlage afgedrukte standaardformulier, (zie kadertekst onderaan deze bladzijde)

d. voor zover het moties en amendementen betreft die betrekking hebben op de actuele politieke situatie (of de bijgestelde begroting) uiterlijk op woensdag 25 maart 1992 voor 10.00 uur op het partijbureau van D66 te Den Haag te zijn ontvangen.

Art.3 De reglementair ingediende en door de Rapportagecommissie goedgekeurde moties en amendementen worden in één of meer congresboeken ter kennis van de leden gebracht. Het eerste congresboek wordt op aanvraag circa 14 dagen vóór de ALV aan de leden toegezonden, de volgende congresboeken zijn ter vergadering beschikbaar.

Art.4 De Rapportagecommissie beslist over nummering en volgorde van plaatsing van de moties en amendementen in de congresboeken

Art.5 De door indieners van moties en amendementen aangewezen contactpersonen (minimaal twee) dienen tussen de sluitingsdatum voor indiening en de aanvang van de ALV telefonisch bereikbaar te zijn voor overleg met Rapportagecommissie, Hoofdbestuur en/of Programmacommissie

Art 6 Voorstellen tot wijziging van een tekst kunnen uitsluitend per concreet wijzigingsvoorstel (amendement) worden ingediend. Moties die naar het oordeel van de Rapportagecommissie de strekking hebben een tekst te wijzigen, worden als amendement in behandeling genomen. Indien echter de tekst van de motie daarvoor onvoldoende aanknopingspunten bevat naar het oordeel van de commissie, kan de commissie de indieners de gelegenheid geven om hun voorstel te herformuleren binnen een door de commissie te stellen termijn

Art 7 Wanneer indieners van moties en/of amendementen in overleg met het Hoofdbestuur en/of de Programmacommissie

wijzigingen aanbrengen in de voorstellen, dienen zij de Rapportagecommissie en de congresleiding hiervan onverwijld in kennis te stellen.

Art 8 De behandeling van moties en amendementen ten congresse geschiedt als volgt

a de door de indieners aangewezen woordvoerder geeft desgewenst een beknopte toelichting,

b. de congresleiding verleent gedurende een door haar te bepalen tijd het woord aan diegenen die zich vóór een door haar te bepalen tijdstip als spreker hebben aangemeld op een bij de congresleiding berustende sprekerslijst en wel in volgorde van aanmelding,

c. het Hoofdbestuur en de Programmacommissie brengen desgewenst een advies aan de ALV uit over het aan de orde zijnde voorstel;

d de congresleiding geeft desgewenst de woordvoerder van de indieners gelegenheid tot een reactie op de sprekers van de sprekerslijst en adviezen van Hoofdbestuur of Programmacommissie,

e. de congresleiding, gehoord de Rapportagecommissie, brengt de amendementen in stemming in volgorde van hun ingrijpendheid en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel;

f. de congresleiding, gehoord de Rapportagecommissie, brengt de moties en/of resoluties met betrekking tot een bepaald agendapunt in een door haar te bepalen volgorde in stemming, echter niet dan nadat alle moties en/of resoluties bij het betreffende agendapunt zijn toegelicht op de wijze onder a t/m d geregeld

Art 9 In alle gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres waarin dit congresreglement niet voorziet, beslist de congresleiding met inachtneming van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

Het standaardformulier voor het indienen van moties en amendementen vindt U op pagina 54-55 van het Huishoudelijk Reglement dat in bezit is van iedere afdelingssecretaris. Het formulier is tevens op te vragen bij het partijbureau van D66, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag, tel 070 - 385 83 03

Wijzigingsvoorstellen statuten en huishoudelijk reglement

Inleiding

De ALV van 1 november 1986 heeft de thans geldende Statuten en Huishoudelijk Reglement vastgesteld. Gegeven de toen in gang gezette discussie omtrent de interne organisatie van D66 ging die vaststelling niet verder dan invoering van een aantal incidentele reglementswijzigingen uit de voorgaande jaren en de daaruit voortvloeiende herordering, harmonisering en herredigering van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. Toegezegd is toen, dat na afloop van de organisatie-discussie een aantal gewenste en noodzakelijke wijzigingen van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement aan de ALV worden voorgelegd.

In maart 1990 is daartoe een commissie gevormd onder voorzitterschap van Pieter Fokkink en voorts bestaande uit diegenen, die uit hoofde van hun functie met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement te maken hebben. Arno van der Avort, als voorzitter van de Landelijke Verkiezingscommissie, Jet de Bussy, als portefeuillehouder 'reglementen' in het Dagelijks Bestuur, Wim Letschert, als voorzitter van de Rapportagecommissie, Adrienne Vriskoop, als voorzitter van de Geschillencommissie. De commissie is ambtelijk bijgestaan door Tineke Veenstra van het partijbureau.

Na een onderbreking (oktober '90-april '91) in verband met de statenverkiezingen, is de commissie in juni 1991 met conceptwijzigingsvoorstellen gekomen. Deze voorstellen zijn in de periode juni t/m september in verschillende landelijke gremia besproken, terwijl ook de regiobesturen gelegenheid hebben gekregen te reageren. Rekening houdend met de daarbij gevoerde discussies en gemaakte opmerkingen, komt de commissie met onderstaande voorstellen aan de ALV.

Deze voorstellen omvatten niet alle beoogde wijzigingen. Een aantal wijzigingen van meer technische of redactionele aard zijn niet als beslispunt opgenomen, doch worden bij de tekstvoorstellen van Statuten en Huishoudelijk Reglement te zijner tijd afzonderlijk aangegeven. Dan zijn ook de tekstwijzigingen aan de orde, die op grond van de ALV besluiten, zullen worden gemaakt. Tevens zullen de overgangsregelingen met betrekking

tot de invoering van de beoogde veranderingen daarbij worden aangegeven.

Teneinde de leesbaarheid te vergroten en de behandeling tijdens de ALV te richten op hoofdpunten, heeft de commissie een hiernavolgende toelichting geschreven, waarin de hoofdpunten van de wijzigingsvoorstellen afzonderlijk zijn vermeld. Via de codering van deze hoofdpunten, bijvoorbeeld SHR-01, is gestreefd naar een gemakkelijke verwijzingsvorm bij amendering etc.

Het hoofdbestuur heeft onderstaande beslispunten vastgesteld en besloten deze als zodanig aan de ALV voor te leggen.

Voorstellen

De commissie is van mening dat statuten en huishoudelijk reglement voor de gehele partij eenzelfde structuur moeten laten zien.

Het huishoudelijk reglement dient te beginnen met een beschrijving van

- 1) de interne organisatie van D66, en vervolgens
- 2) de algemene aspecten van het lidmaatschap,
- 3) de algemene aspecten van de kandidaatstelling, gevolgd door
- 4) de verkiezing in partijorganen en voor vertegenwoordigende functies, daarna worden behandeld
- 5) de ledenvergadering,
- 6) de partijfinancien,
- 7) het politieke programma, en tenslotte
- 8) de regeling van geschillen.

In diezelfde volgorde wordt onderstaand de toelichting gegeven op de uitgangspunten en samenhang in de diverse regelingen.

- *SHR-1 De statuten dienen met een (soms gedetailleerde) ordening van uitsluitend het landelijke niveau te bevatten, doch de ordening van de partij als geheel en in algemene zin*
- *SHR-2 Wat in de statuten is geregeld, dient met ook nog eens in het huishoudelijk reglement te worden geregeld, temeer met omdat de besluitver-eisten verschillend zijn*

De commissie is van mening dat tussen de tekst van de statuten en die van

het huishoudelijk reglement een toelichting dient te worden opgenomen, die de hanteerbaarheid van de reglementen beoogt te vergroten. De hiernavolgende tekst, ontdaan van de beslispunten kan als zodanig dienst doen.

De organisatie

- *ORG-01 De statuten vermelden de algemene beginselen van organisatie, die de grondslag vormen voor nadere uitwerking in het huishoudelijk reglement. Openbaarheid dient het principe te zijn en beslotenheid slechts uitzondering, beslotenheid kan slechts worden toegestaan voor besturen en vaste commissies, indien bijvoorbeeld besloten wordt over personen, dat moet nader in het huishoudelijk reglement worden aangegeven. D66 heeft een one man one vote systeem voor zover leden op vergaderingen aanwezig zijn, dan wel aan schriftelijke (post)stemmingen deelnemen. In geen enkel geval is stemmen bij volmacht mogelijk, het stemrecht is aan niemand overdraagbaar.*

In het eerste hoofdstuk van het huishoudelijk reglement wordt een beschrijving en toelichting op de organisatie van de partij in hoofdlijnen gegeven, die in de volgende hoofdstukken nader wordt uitgewerkt. Allereerst de algemene organisatieprincipes.

Met betrekking tot het aantal organisatie-niveaus volgt D66 de lijnen van het openbaar bestuur:

- a) rijk, bij D66 het landelijke partijniveau genoemd en belast met zowel taken voor de partij als geheel, alsmede met specifieke taken ten behoeve van Europa (de Europese Gemeenschap) en de Eerste en Tweede Kamer der staten-generaal,
- b) provincie, bij D66 het regionale partijniveau en belast met zowel taken ter voorbereiding van landelijke besluitvorming, alsmede met specifieke taken ten behoeve van provinciale staten, regio's kunnen subregio's instellen, indien het intergemeentelijk niveau dat noodzakelijk maakt,
- c) gemeente, bij D66 het afdelingsniveau en belast met zowel taken ter voorbereiding van landelijke besluitvorming, alsmede met specifieke taken ten behoeve van (deel)gemeenteraden en intergemeentelijke samenwerking, afdelingen kunnen in principe meerde-

re gemeenten omvatten, voor elke tot een afdeling behorende gemeente dient de afdeling de partijtaken te verrichten, waarbij de leden woonachtig in elk van die gemeenten voor de betrokken gemeente de bevoegdheden uitoefenen (bijvoorbeeld het samenstellen van een kandidatenlijst raadsfractie en het gemeentelijk verkiezingsprogramma), afdelingen hebben de mogelijkheid deelafdelingen in te stellen voor gemeenten en deelgemeenten. Het hoofdbestuur stelt vast welke regio's er zijn. Indien daarbij de provinciale indeling niet meer wordt gevolgd, bijvoorbeeld omdat in het openbaar bestuur 'het agglomeratieniveau' wordt geïntroduceerd, dan dient het hoofdbestuur met een beargumenteerd voorstel naar de algemene ledenvergadering te komen. Immers het is de algemene ledenvergadering, die wijzigingen in de grenzen van de regio's vast kan stellen. Gelijklopend is de regeling voor afdelingen. Het is het regiobestuur dat vaststelt welke afdelingen er binnen de regio zijn. Indien daarbij de gemeentelijke indeling niet meer wordt gevolgd, en daar kunnen verschillende redenen voor zijn (ledenaantallen, wel of geen raadsfractie, wijkindeling, etc), dan dient het regiobestuur met een beargumenteerd voorstel naar de algemene regiovergadering te komen. Immers de regiovergadering kan wijzigingen in de grenzen van afdelingen vaststellen.

De hoofdvorm van organisatie is voor alle niveaus gelijk. Als hoofdvorm van organisatie kent D66 de ledenvergadering als beleidsbepalend en regelgevend orgaan, op landelijk niveau (algemene ledenvergadering/ALV), op provinciaal niveau (algemene regiovergadering/ARV) en op gemeentelijk niveau (algemene afdelingsvergadering/AAV), het bestuur als beleidsvoorbereidend en uitvoerend orgaan, op landelijk niveau (hoofdbestuur/HB), op provinciaal niveau (regiobestuur/RB) en op gemeentelijk niveau (afdelingsbestuur/AB), het geschillencollege als rechtsprekend orgaan, uitsluitend op landelijk niveau voor de partij als geheel, op provinciaal en gemeentelijk niveau mogen geen geschillencolleges als bijzonder orgaan worden ingesteld.

Op ieder organisatieniveau bestaan dus twee algemene organen, te weten de ledenvergadering als het hoogste orgaan voor het betreffende organisatieniveau, en het bestuur, dat rechtstreeks door de bij dat organisatieniveau behorende leden wordt gekozen en verantwoording aflegt ten overstaan van de ledenvergadering. Voorts

kent ieder organisatieniveau een drietal vaste commissies, te weten een verkiezings, een rapportage en een financiële commissie, en verder zoveel gewone commissies, commissiesad hoc en adviesraden als wenselijk wordt geacht met inachtneming van beperkingen opgelegd in het huishoudelijk reglement.

Op landelijk niveau bestaan er slechts bijzondere organen, die voor alle organisatieniveaus werkzaam zijn. Aan alle landelijke vaste commissies is op hun specifiek gebied een bijzondere functie voor de partij als geheel en dus ook voor de niet-landelijke partijniveaus, gegeven

- *ORG-02 Er zijn slechts drie organisatieniveaus binnen D66: landelijk, regionaal, afdelingsgewijs, elk organisatieniveau kent twee algemene organen: de ledenvergadering en het bestuur, alsmede vaste commissies, gewone commissies, commissiesad hoc en adviesraden. Op landelijk niveau zijn er de bijzondere organen: geschillencollege, wetenschappelijk bureau en scholings- en vormingsinstituut, werkzaam voor de gehele partij.*

De ledenvergadering, bestaande uit alle leden van het betreffende niveau, kiest het overeenkomstige bestuur, stelt in principe alle commissies en raden in, regelt daarvan de benoeming van de leden. Aan de ledenvergadering wordt verantwoording afgelegd door deze commissies en raden.

De organisatiestructuur van D66 kent geen geleidingswijze opbouw. Alle partijleden hebben zonder meer toegang tot de landelijke algemene ledenvergadering. Alle leden, woonachtig in een regio, hebben zonder meer toegang tot de algemene regiovergadering. Datzelfde geldt voor afdelingen. Partijorganen op de onderscheiden niveaus behoren daarom ook in z'n geheel door alle leden die daarbij betrokken zijn te worden gekozen. Dat betekent dat landelijke organen door alle partijleden rechtstreeks dienen te worden gekozen, regionale partijorganen door alle regioleden en afdelingsorganen door alle afdelingsleden.

- *ORG-03 Organen, behorende bij een organisatieniveau, worden zonder tussenkomst rechtstreeks door de leden behorende bij dat organisatieniveau gekozen.*

Uitgangspunt is dat besturen verantwoordelijk zijn voor het indienen van alle voorstellen bij de ledenvergadering. Dat betreft niet alleen statuten,

reglementen, begroting, jaarrekening en andere huishoudelijke zaken, doch nadrukkelijk ook politieke zaken als resoluties, programma's, etc. Het bestuur kan zich laten bijstaan door 'bestuurscommissies' zoals ten behoeve van voorbereiding van het programma, de reglementen, etc. De leden kunnen op deze voorstellen moties en amendementen in dienen volgens de voorschriften van het huishoudelijk reglement.

- *ORG-04 De besturen zijn verantwoordelijk voor alle aan de ledenvergadering voor te leggen voorstellen en kunnen zich daartoe laten bijstaan door bestuurscommissies. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voorstellen van de leiding voor de ledenvergadering. Op landelijk niveau bestaat er tenminste een hoofdbestuurscommissie voor het politieke programma.*

Ledenvergaderingen kunnen niet worden vervangen door andere organen en evenmin hun bevoegdheden aan andere organen overdragen, dat geldt zowel voor de landelijke als (vaste) regionale/afdelingscommissies en adviesraden. De ledenvergadering dient er specifiek op te letten dat

- a) bij verkiezingen voor de selectie en benoeming van kandidaten in bestuurlijke en vertegenwoordigende functies, het goed in de hand houden van verkiezingsprocedures dient om 'eerlijke kansen' voor zittende en nieuwe kandidaten te garanderen,
- b) bij de besluitvorming niet in strijd wordt gehandeld met de statuten en het huishoudelijk reglement, de beslissingsbevoegdheid van de leden volledig tot z'n recht komt onder meer in de vorm van het kunnen indienen van moties en amendementen op de bestuursvoorstellen, en bij verkiezingsprogramma's het landelijk beleidsprogramma als toetsingskader wordt gebruikt voor de bestuursvoorstellen en wijzigingsvoorstellen en daarom niet alleen op hun consistentie worden bekeken, maar ook op eventuele afwijking van dit programma,
- c) bij het toezicht op de financiën er sprake is van korrekte weergave van inkomsten en uitgaven, gekoppeld aan volledige verantwoording daarvan naar de leden.

Deze aspecten zijn ondergebracht in 'vaste commissies', te weten

- a) de verkiezingscommissie,
- b) de rapportage (incl stem/notulen)-commissie,
- c) de financiële of kascommissie, waarvan de voorzitters in functie worden gekozen en een aantal procedurele taken verrichten ten behoeve van de le-

denvergadering en daartoe met het bestuur overleggen. De vaste commissies hebben, namens de ledenvergadering, een controlerende functie ten opzichte van het overeenkomstige bestuur. Daarom dient het lidmaatschap van de vaste commissies onverenigbaar te zijn met het lidmaatschap van het overeenkomstige bestuur, alsmede onderling. Gezien de belangrijkheid van de voorzittersfunctie, dient de ledenvergadering deze in functie te kiezen. Een al dan niet bindende voordracht van het bestuur voor de samenstelling van de vaste commissies is ongewenst, omdat een bestuur niet z'n 'controleurs' moet voordragen. Dit neemt niet weg dat er wel een verplichting bestaat leden te stimuleren zich voor die commissies beschikbaar te stellen. In de oorspronkelijke voorstellen van de commissie was ook de bestaande vierde vaste commissie, de programmacommissie, met een eigen taakstelling opgenomen. Uit overleg met de landelijke programmacommissie en de rapportagecommissie is gebleken dat de primaire motivatie voor een programmacommissie juist ligt in het aanleveren van de ontwerpen ten behoeve van het hoofdbestuur en niet in de advisering daarover ten behoeve van de ledenvergadering. Daarom wordt thans voorgesteld de taak ten behoeve van de ledenvergadering aan de rapportagecommissie op te dragen. Gevolg daarvan is dat de programmacommissie als vaste commissie van de ledenvergadering verdwijnt, doch landelijk reeds als vaste hoofdbestuurcommissie is vermeld. Besturen zijn verantwoordelijk voor het doen van programmavoorstellen en zullen derhalve een bestuurscommissie instellen als aanleveraars van ontwerpen daartoe.

- *ORG-05 De vaste commissies zijn er ten behoeve van drie centrale functies, te weten verkiezing/besluitvorming/financien, de vaste commissies zijn uitsluitend ledencommissies, die namens de ledenvergadering een controlerende functie ten opzichte van het bestuur vervullen, de landelijke vaste commissies vervullen een functionele toezicht houdende taak voor overeenkomstige commissies in regio's en afdelingen*

De bedoeling van de interne organisatie is dat op de verschillende organisatievormen de structuur en werkwijze zoveel mogelijk van dezelfde aard en indeling is en daardoor op gelijke wijze verloopt. Voor het goed functioneren van een afdeling is een minimum noodzakelijk van drie bestuursleden en drie maal drie leden voor vaste commissies. Het is duidelijk dat met name kleine afdelingen in de problemen ko-

men, vanwege de personele omvang. Anderzijds is het zeer gewenst dat, indien er een gemeenteraadsfractie is of kan komen, de partij ook op het overeenkomstige niveau een of andere organisatievorm kent. Voor dit probleem is de oplossing van de regionale 'dienstverlening' gekozen. Indien de betreffende afdeling zelf niet in de bemensing van de vaste commissies kan voorzien, dient het betreffende regiobestuur voor die afdeling verantwoordelijk te zijn voor het vervullen van de vaste functies.

- *ORG-06 Afdelingen met een zodanig ledental dat niet in de minimale bemensing van de vaste commissies kan worden voorzien, melden dit bij het betreffende regiobestuur, die dan bij wijze van dienstverlening de regionale vaste commissies voor die afdeling laten functioneren*

Het hoofdbestuur is een landelijk orgaan. Dat daarin 'regionale' leden voorkomen is bedoeld om een eenzijdige 'randstad'samenstelling te voorkomen. De regionale leden zijn dus geen vertegenwoordigers van de regio in het hoofdbestuur, doch omgekeerd, hoofdbestuursleden die in een regio woonachtig zijn en het hoofdbestuur in die regio vertegenwoordigen. In de huidige regeling bestaat de merkwaardige situatie dat het statutair hoogste verenigingsorgaan, het hoogste bestuursorgaan zelfs niet in meerderheid kiest. Het vertrouwensbeginsel in de relatie van het hoofdbestuur met de ALV is feitelijk ook een farce. Indien de ALV het vertrouwen in het hoofdbestuur verliest (motie), dan treden de niet door de ALV gekozen regio-hb-leden af en de door de ALV gekozen dagelijkse bestuursleden blijven aan om de zaken draaiende te houden. De meerderheid van het hoofdbestuur, waarin het vertrouwen was opgezegd, komt van buiten de ALV via de ARV's gewoon weer terug. In feite staat het hoofdbestuur thans relatief onafhankelijk van de ALV en heeft de ALV te weinig invloed op de personele samenstelling van het hoofdbestuur. Daarom wordt het hoofdbestuur in zijn geheel tijdens een ALV gekozen. Daarin ligt de legitimatie van het gehele hoofdbestuur.

Voor de regionale leden is er de beperking van de kandidaatstelling tot het woonachtig zijn in een van de regio's. Op deze wijze wordt er slechts via de ALV tot wijziging van de samenstelling van het hoofdbestuur besloten en ontstaat er enige stabiliteit in die samenstelling.

- *ORG-07 Landelijke organen worden ook landelijk gekozen, hetgeen betekent dat het hoofdbestuur door de algemene ledenvergadering in z'n geheel wordt samengesteld, de regionale hoofdbestuursleden worden door de ALV gekozen op al dan niet bindende voordracht van de regiovergaderingen*
- *ORG-08 Hoofdbestuur, geschillencollege en vaste commissies bestaan altijd uit een oneven aantal leden. Het hoofdbestuur wordt in z'n geheel in functie gekozen, de voorzitter van het geschillencollege en van elk van de vaste commissies wordt, vanwege de specifiek toegekende verantwoordelijkheden, in functie gekozen*
- *ORG-09 Het dagelijks bestuur bestaat uit een oneven aantal leden, zolang de regionale hoofdbestuursleden een even aantal vormen*
- *ORG-10 Voor het nemen van rechtsgeldige hoofdbestuursbeslissingen dient tweederde van de reglementaire leden aanwezig te zijn. Indien het quorum niet aanwezig is kunnen lopende zaken gewoon worden afgehandeld, doch dienen voorgenomen besluiten in een eerstvolgende vergadering, waar het quorum wel aanwezig is opnieuw ter besluitvorming te worden voorgelegd*
- *ORG-11 De in statuten en huishoudelijk reglement aangeduide hoofdbestuursbeslissingen kunnen niet aan het dagelijks bestuur worden gedelegeerd*
- *ORG-12 De ALV krijgt de mogelijkheid tegen individuele hoofdbestuursleden een motie van wantrouwen aan te nemen*
- *De commissie is van mening dat de door interne cooptatie verkregen aanvulling van enig bestuur of vaste commissie niet automatisch door de ledenvergadering dient te worden goedgekeurd, doch dat er een normale vacatureprocedure dient te worden gevolgd*
- *ORG-13 De door interne cooptatie aangevulde bestuurs en commissieleden fungeren slechts tot de eerstvolgende ALV, waarbij een normale vacatureprocedure wordt gehouden*
- *ORG-14 Voor de stichtingen als PSVI en SWB wordt een korte statutaire taakstelling opgenomen, die verder binnen de betreffende stichting wordt uitgewerkt*
- *ORG-15 Het PEAC is een gewone*

commissie van de ALV waarvoor de ALV het instellingsbesluit dient te nemen, de functie en taken te regelen en de voorzitter en overige leden te kiezen, een dergelijk instellingsbesluit wordt als bijlage aan het huishoudelijk reglement toegevoegd

Een bijzondere plaats in de D66-organisatie is ingebouwd voor de 'adviesraden'. Een adviesraad dient tot overleg met en advisering van bestuur en fractie op basis van een zo direct mogelijke 'afvaardiging' van de leden, rekening

met het aantal zetels in de betreffende adviesraad, voor de landelijke adviesraad zijn er twaalf districten die gelijk zijn aan regio's, met twee zetels per district, 2 een district kan een omvang hebben reikende van deelafdeling tot een groep van afdelingen, 3 elk district kiest via een poststemming een adviesraadslid en een plaatsvervangend adviesraadslid voor een zittingsduur van drie jaar, met de mogelijkheid een keer te worden herkozen, doch ook tussentijds te worden vervangen, 4 adviesraadsliden verantwoor-

voelige kwesties als formatie of college-onderhandelingen met buiten de politieke verantwoordelijkheid van de betrokkenvertegenwoordigende fracties moeten worden behandeld. Adviezen dienen openbaar te zijn!

Het lidmaatschap

- *LID-01 Door verandering van het passieve kiesrecht, gekombineerd met de eisen die worden gesteld aan de lidmaatschapstermijn van D66, dient de leeftijds eis voor dat lidmaatschap verlaagd te worden naar veertien jaar*

In algemene zin heeft de commissie vastgesteld dat het in de huidige statuten en huishoudelijk reglement onduidelijk is, wanneer het lidmaatschap precies begint en wanneer het lidmaatschap geacht wordt te zijn beëindigd. Een en ander mede in verband met beroepsprocedures en lidmaatschapsveristen bij kandidaatstelling. Voorgesteld wordt als ingangsdatum de ontvangst van de eerste contributiebetaling te nemen, waarbij betaling per kas tijdens een ALV moet worden uitgesloten om controle mogelijk te blijven houden.

- *LID-02 Gezien het belang bijvoorbeeld in geval van geschillen dient als ingangsdatum van het lidmaatschap de eerste contributiebetaling te worden aangemerkt*

houdende met de geografische spreiding. De bestaande situatie van een regionaal gehouden poststemming voor de landelijke adviesraad wordt gezien als combinatie van betrokkenheid van de leden met bekendheid van de kandidaten. Belangrijk is het contact tussen kiezer en gekozenen, 1 c de leden en het adviesraadslid. Verkiezing op ledenvergaderingen wordt als te beperkend gezien, terwijl de landelijke ledenvergadering veel te anoniem is. De huidige landelijke adviesraad bestaat uit vijftig leden en vijftig plaatsvervangers. Elke regio heeft twee vaste leden, terwijl de resterende zesentwintig leden naar rato van het ledenbestand over de regio's wordt verdeeld. De omvang van de adviesraad vergt enige discussie. Een kleinere adviesraad met een vaste bezetting voor een periode van drie jaar, kan de adviesfunctie zeer goed vervullen. De zeer hoge kosten van de huidige omvang (honderd verzendadressen plus een aantal verplichte informatiezendingen) is mede uit oogpunt van kopieer en portokosten niet langer verantwoord.

- *ORG-16 Adviesraden worden als volgt geregeld: 1 de betrokken ledenvergadering deelt het geografische gebied in zoveel districten in, als overeenkomt*

den zich tegenover de ledenvergadering waarin de districten zijn verenigd, die hen hebben gekozen, voor de landelijke adviesraad zijn dat de algemene regiovergaderingen

De landelijke adviesraad is bedoeld om hoofdbestuur en parlamentsfracties van het gevoelen van 'partijleden' op de hoogte te stellen. De adviesraad heeft, en dat wordt als het essentiële verschil met een partijraad gezien, geen zelfstandige of afgeleide beslissingsbevoegdheden op politiek of organisatorisch gebied. De adviesraad treedt niet in het politieke primaat van de vertegenwoordigende fracties, noch in de beleidsvoorbereidende of uitvoerende taak van het overeenkomstig bestuur en kan niet worden gezien als 'voorvergadering' van de overeenkomstige ledenvergadering. Een adviesraad kan niet besloten vergaderen. Afgezien van het feit dat D66 'beslotenheid' tot het hoogst noodzakelijke wenst te beperken, zoals wanneer het omtrent de privacy van personen gaat, is het niet goed voor te stellen om welke reden de vergadering van een adviesraad besloten zou moeten worden verklaard. Aangelegenheden personen betreffende behoren niet tot de competentie van een adviesraad, terwijl politiek ge-

In de huidige statuten wordt bij kandidaatstelling binnen of namens D66 een verklaring vereist inzake feiten waaruit een fascistische of racistische gezindheid zou blijken. In verschillende discussies is naar voren gebracht dit punt te schrappen, of uit te breiden met sexistisch etc. (bijvoorbeeld overeenkomstig artikel 1 van de nieuwe Grondwet-1983). Wellicht dat een dergelijke bepaling tot algemene roeymentsgrond kan worden verheven als specificatie van het in diskrediet brengen van de partij.

- *LID-03 Handelingen en uitspraken, die als strijdig met artikel 1 van de Grondwet kunnen worden beschouwd, kunnen aanleiding zijn tot roeyement op grond van het in diskrediet brengen van de partij*

De kandidaatstelling

Uitgangspunt bij kandidaatstelling is dat leden zichzelf kandidaat stellen op eigen verantwoordelijkheid. Ook al worden leden 'gevraagd' zich kandidaat te stellen, dan nog blijft het een eigen persoonlijke keuze om daar al of niet op in te gaan. Dat betekent dus ook dat bij kandidaatstelling niet ver-

meld mag worden dat iemand zich op verzoek van anderen kandidaat heeft gesteld. Het blijft een eigen verantwoordelijkheid.

Kandidaten dienen volledige en korrekte informatie te verschaffen. In de procedure wordt dat gecontroleerd. Dat moet omdat, wil je de leden hun kiesrecht gunnen, deze leden geheel afhankelijk zijn van de verstrekte informatie. In de discussies over het eerste ontwerp van de reglementencommissie zijn een tweetal zaken met betrekking tot de landelijke algemene ledenvergadering naar voren gekomen. Ten eerste wordt de algemene ledenvergadering niet gezien als het forum waar echte mogelijkheden tot het houden van het politieke debat aanwezig zijn. Ten tweede vinden velen dat de algemene ledenvergadering wordt overbelast met het benoemen van mensen in allerlei partijorganen, daarbij zijn de kandidaten veelal te anoniem, indien ze al aanwezig zijn, is de informatie over de kandidaten soms slechts ter plekke aanwezig en lang niet altijd volledig, terwijl de presentatie (zo die er al is) het algemene gevoel van anonimiteit niet kan wegnemen. Het ligt niet in het vermogen van de reglementencommissie om de organisatie en structurering van het politieke debat tijdens de algemene ledenvergadering te bevorderen door nog verdergaande procedurele vormgeving, dan thans reeds is gedaan. Hier ligt een taak voor het hoofdbestuur en kongresleiding. Wèl kan de commissie trachten de tweede konstatering aan te pakken door procedurele verbeteringen voor te stellen, overigens met inachtneming van het one man one vote systeem, de horizontale organisatiestructuur en de positie van de ledenvergadering als hoogste orgaan in de partij.

- *KAN-01 De landelijke verkiezingscommissie dient nadere regels en richtlijnen te geven omtrent de informatieverschaffing aan de leden ten behoeve van het kiezen van personen in partijfuncties, alsmede voor het samenstellen van vertegenwoordigende lijsten. De informatiecontrole dient door alle verkiezingscommissies te worden verricht.*

D66 kent een beperkte zittingsduur van functionarissen en wenst accumulatie van functies te voorkomen. In veel functies hoopt zich deskundigheid en ervaring op, waardoor al dan niet gewild macht ontstaat. Ook al zou je regelmatig functionarissen laten (her)verkiezen, dan werkt het vervullen van de functie vrijwel altijd in het

voordeel van zittende personen. Dat geldt helemaal voor het vervullen van meer functies tegelijkertijd. Voor mensen die actief en beschikbaar zijn is het daarom goed via beperking van herverkiezing de functies te laten rouleren. Nieuwe posities kunnen gebruik maken van ervaring elders opgedaan. Tenslotte wordt van iemand volledige inzet verwacht, op grond waarvan de verantwoordelijkheid voor slechts één vertegenwoordigende functie kan worden gedragen. De commissie is van mening dat staten en (deel)raadsleden in principe functies in besturen en vaste commissies, anders dan op overeenkomstig niveau, moeten kunnen vervullen, daarbij wordt geen uitzondering gemaakt voor gedeputeerden en wethouders. Met betrekking tot het geschillencollege is de commissie van mening dat het lidmaatschap van dit college eigenlijk onverenigbaar is met enige andere bestuurlijke of vertegenwoordigende functie binnen of namens de partij, met het lidmaatschap van vaste commissies of andere partijorganen, behalve een adviesraad.

Daarom heeft D66 ook de onverenigbaarheden geregeld volgens het principe dat functionarissen die elkaar dienen te controleren, te adviseren, of waartussen geschillen kunnen ontstaan, ook functioneel gescheiden moeten zijn. De structuur van de onverenigbaarheden ziet er als volgt uit:

a Er is sprake van verticale onverenigbaarheid van partijfuncties in de bestuurlijke lijn, hogere organen hebben veelal bevoegdheden ten opzichte van lagere organen en het is niet goed dat bestuursleden die bevoegdheden tegenover zichzelf in een andere positie moeten uitoefenen.

b Er is sprake van verticale onverenigbaarheid van partij vertegenwoordigers in gekozen lichamen van openbaar bestuur. De basis voor die onverenigbaarheid is dat een lid slechts één vertegenwoordigende functie tegelijkertijd kan en mag uitoefenen. Voor voltijdse vertegenwoordigende functies in het Nederlandse en Europese parlement ligt dat voor de hand. Echter ook voor deeltijdse vertegenwoordigende functies in raden, staten, eerste kamer en eventuele 'gewesten', die dus gelijktijdig worden uitgeoefend met andere maatschappelijke functies (volledige/parttime werkring, vrijwilligerswerk, ed.), wordt de volle inzet verwacht. Daarbij geldt bovendien dat op hogere bestuursniveaus in breder verband afwegingen moeten worden gemaakt, waarbij het 'dubbele petten' probleem erg verstorend kan werken. Dat tast de geloofwaardigheid van vertegenwoordigers in twee verschillende posities

aan, indien ze daarin verschillend moeten oordelen.

c Er is sprake van horizontale onverenigbaarheid tussen partijbestuur en fractie. Voor D66 ligt het politieke primaat nadrukkelijk bij de gekozen vertegenwoordigers in een fractie. Besturen vertegenwoordigen de partij bij de fractie en houden de vinger aan de pols in de uitvoering van het verkiezingsprogramma en andere politieke keuzes. Voorkomen moet worden dat de partij te zeer onder de fertelijke politiek van een fractie komt te staan. Dat is ook ongewenst voor de fractie zelf. Een zeker intern spanningsveld is nuttig. Vandaar de horizontale onverenigbaarheden.

d Er is sprake van onverenigbaarheden tussen het vertegenwoordigen van D66 enerzijds en het uitoefenen van politiek benoemde openbare ambten anderzijds. Deels is dat gebaseerd op het door D66 voorgestane kiezersdualisme (kiezen voor de macht en voor de controle op de macht), deels op het onafhankelijk kunnen oordelen in geval van strijdige belangen in beide posities, en tenslotte op de wens dat de inzet in de vertegenwoordigende functie optimaal is.

e Er is sprake van onverenigbaarheid van interne partijfuncties op horizontaal niveau. Daaraan liggen zowel het principe van voorkoming van accumulatie van functies, als het principe van elkaar onafhankelijk kunnen corrigeren en controleren ten grondslag. Dat zijn de onverenigbaarheden tussen besturen, geschillencollege en vaste commissies, tussen vaste commissies onderling, tussen vaste commissies en kongresleiding, etc.

f Er is sprake van onverenigbaarheid van 'institutionele' aard, in die zin dat bestuursleden geen lid mogen zijn van een andere politieke partij op landelijk of overeenkomstig niveau, en dat kandidatuur voor vertegenwoordigende organen op andere lijsten dan D66 slechts is toegestaan, indien D66 aan de verkiezingen voor dat orgaan niet deelneemt.

- *KAN-02 De onverenigbaarheden dienen systematisch te worden aangegeven, tenminste volgens het principe dat functies die elkaar structureel en functioneel geacht worden te controleren geen personele overlappings kennen en volgens het principe dat slechts één vertegenwoordigende functie gelijktijdig kan worden vervuld, alsook slechts één bestuurlijke functie.*
- *KAN-03 Europarlementarier en Tweede Kamerleden mogen geen enkele functie binnen de partij bekleden. Normaal gaan de onverenigbaarheden*

in op de dag van benoeming in partijorganen of het vertegenwoordigende orgaan. In sommige gevallen gaat de onverenigbaarheid reeds in op het moment van kandidaatstelling, zoals het lidmaatschap van verkiezingscommissie en vertegenwoordigend kandidaat op overeenkomstig niveau, er zijn meer van dat soort voorbeelden. In een bijgevoegd schema wordt een en ander in beeld gebracht.

- *KAN-04 Teneinde het stelsel van onverenigbaarheden te kunnen effectueren wordt bij de kandidaatstelling van iemand voor een functie die onverenigbaar is met een functie, die betrokkene vervult op het moment van kandidaatstelling, deze kandidaatstelling slechts aanvaard, indien het aanmeldingsformulier vergezeld gaat van een ontslagbrief uit de huidige functie per datum van benoeming in de nieuwe (met de huidige onverenigbare) functie, die brief wordt verzonden door de landelijke verkiezingscommissie op de dag dat de benoeming is geschied.*

Leden in vertegenwoordigende organen, die zich kandidaat stellen voor andere vertegenwoordigende organen zijn gehouden bij verkiezing in dat andere orgaan de huidige vertegenwoordigende functie onmiddellijk te beëindigen. Indien hieraan niet wordt voldaan, kan betrokkene zich voor geen enkele partij, bestuurs of vertegenwoordigende functie meer kandidaat stellen, omdat dan door het simpele feit van het negeren van onverenigbaarheden niet meer aan de voorwaarden wordt voldaan. Het hoofdbestuur is bevoegd betrokken kandidaten van de lijsten te schrappen, op voordracht van onder andere de landelijke verkiezingscommissie, die dat uit hoofde van de toezichthoudende functie kan doen.

Aan de orde is geweest of er dispensatie van de reglementaire onverenigbaarheden gegeven moet kunnen worden. Voorstelbaar is dat een bestuur of fractie (tijdelijk) in grote problemen komt, indien daar min of meer onverwacht leden uit verdwijnen.

- *KAN-05 Dispensatie van de reglementaire onverenigbaarheden is mogelijk. Gegeven het feit dat betrokkene bij de kandidaatstelling reeds een ontslagbrief heeft ingeleverd, dient tussen de datum van verkiezing en benoeming 1 bij het hoofdbestuur en landelijke verkiezingscommissie een verzoek tot dispensatie voor een met name genoemde periode te worden ingediend, 2 de landelijke verkiezingscommissie onmiddellijk een onderzoek in te stel-*

len naar het gerechtvaardigd zijn van het verzoek, en daarbij tenminste de direct betrokkenen, inclusief opvolgers op de lijsten, te horen, 3 de landelijke verkiezingscommissie verslag uit te brengen aan het hoofdbestuur en daarbij een voorstel tot al dan niet dispensatieverlening met een aangegeven termijn te doen, 4 het hoofdbestuur over dit voorstel te beslissen, tegen welke beslissing betrokkene, alsmede overige belanghebbenden in beroep kunnen gaan bij het geschillencollege, 5 het hoofdbestuur deze beslissing onmiddellijk aan de landelijke rapportagecommissie te melden en gemotiveerd in de eerstvolgende Democraat te publiceren.

Een bijzonder probleem is het lidmaatschapvereiste bij kandidaatstelling voor vertegenwoordigende organen. Het enige dat thans statutair hard vastligt is de eis dat een toekomstige D66-vertegenwoordiger tenminste één jaar voor de externe verkiezingsdatum lid van D66 moet zijn. Alle andere termijnvereisten zijn afhankelijk van interne procedures. De commissie stelt voor de dubbele termijnvereiste te schrappen. Een gedifferentieerde termijn naar niveau is door de ALV in een opinierende stemming afgewezen. De commissie acht het ongewenst een onderscheid te maken naar verkiesbare en onverkiesbare plaatsen op de lijst, gezien de onvoorspelbaarheid van de verkiezingsuitslag.

- *KAN-06 Voor interne partijfuncties en externe vertegenwoordigingen geldt slechts één lidmaatschapstermijnvereiste te weten één jaar voor de dag van feitelijke verkiezing. Het hoofdbestuur kan van dit kandidaatstellingsvereiste gemotiveerd dispensatie verlenen. 'Benadeelden' hebben beroepsmogelijkheid bij het geschillencollege.*

Alle leden hebben het recht onbeperkt en rechtstreeks hun stem uit te brengen op bestuurs of vertegenwoordigende kandidaten, dus zonder dat derden met 'voordrachten' of iets dergelijks komen. De veronderstelling binnen D66 is steeds geweest dat goed geïnformeerde burgers tot een redelijk en verstandig oordeel komen. Daarom dient er ook de grootst mogelijke zorg te worden besteed aan de betrouwbaarheid en relevante volledigheid van de verstrekte informatie. Selectiecommissies, in welke variant dan ook, zijn telkens door de partij afgewezen.

Aan besturen is in de bestaande reglementen, als enige, de mogelijkheid geboden bij de kandidaatstelling een schriftelijk stemadvies uit te brengen.

Die mogelijkheid is in 1984 geopend om aandacht te kunnen vestigen op specifieke deskundigheden, nieuw talent, spreiding van aandachtsgebieden, ed. Het is een bevoegdheid van besturen om dat wel of niet te doen. Ledenvergaderingen kunnen besturen niet dwingen een advies uit te brengen. Ledenvergaderingen kunnen evenmin zelf een adviescommissie instellen of het bestuur opleggen dat te doen. Besturen op elk niveau hebben de adviesbevoegdheid bij elke verkiezing, mits dat advies binnen het bestuur tot stand is gekomen. Dat laatste wil niet zeggen dat het bestuur niemand mag raadplegen, het advies evenwel dient binnen het bestuur te worden vastgesteld. Het bestuur mag dat advies derhalve slechts op eigen gezag naar buiten brengen. Iedere andere vorm dient als onreglementair te worden beschouwd. Dat besturen op elk niveau de adviesbevoegdheid hebben is ook zo nadrukkelijk bedoeld in die zin dat bijvoorbeeld bij kamerverkiezingen het hoofdbestuur aan alle leden een advies mag uitbrengen, een regiobestuur aan alle regioleden en een afdelingsbestuur aan alle afdelingsleden. Besturen mogen derhalve niet de grenzen van hun competentie overschrijden, maar ook als 'hogere' besturen van hun adviesbevoegdheid afzien, mogen 'lagere' besturen dat wel voor hun leden uitbrengen.

Dat in 1984 expliciet en uitsluitend voor een stemadvies door besturen is gekozen was mede gebaseerd op de veronderstelling dat besturen de actieve leden (die zich kandidaat stellen) kennen, de vertegenwoordigende fracties veelal goed volgen en, niet het onbelangrijkst, als door de leden gekozen bestuur een zeker vertrouwen hebben gekregen ten behoeve van de oordeelsvorming. Met het uitbrengen van een stemadvies neemt de partij een grotere verantwoordelijkheid voor de samenstelling van de vertegenwoordigende lijsten in termen van een betere spreiding van deskundigheid, ervaring, sexe, geografische herkomst, vernieuwing of doorstroming. De huidige praktijk laat zien dat een profielschets wordt gemaakt, maar dat vervolgens niet duidelijk is in welke mate de geselecteerde kandidaten aan die profielschets voldoen. Dit bezwaar klemt te meer wanneer met 'tranches' wordt gewerkt: groepen van kandidaten, waarbij de eerste groep de voorkeur heeft boven de tweede, enz., zonder dat (alweer) duidelijk is hoe die voorkeur tot stand is gekomen. Een advies moet beargumenteerd en gemotiveerd zijn, pas dan hebben de leden er iets aan en de kandidaten hebben de mogelijkheid

het te bestrijden. Het bestuur moet op basis van het door de ledenvergadering vastgestelde politieke profiel een gewenste samenstelling van de fractie formuleren (het algemene stemadvies). Op basis daarvan wordt een specifiek stemadvies vastgesteld, waarin gemotiveerd wordt aangegeven in hoeverre de kandidaten daaraan voldoen. Zij worden in alfabetische volgorde genoemd. Alle (verkiezbare) kandidaten worden gehoord, zittende fractieleden niet uitgezonderd. Voordat de leden van het (specifieke) stemadvies kennis kunnen nemen, krijgen de kandidaten de kans op hun kwalificatie te reageren. Deze reactie is onderdeel van het stemadvies. In de praktijk is gebleken dat de procedures voor het stemadvies beter dienen te worden geregeld. Daar toe worden onderstaande hoofdlijnen aangegeven.

- *KAN-07 1 Uiterlijk één jaar vóór de datum waarop de verkiezingen worden gehouden legt het verantwoordelijke bestuur aan de betreffende ledenvergadering het bestuursbesluit voor bij de dan komende kandidaatstelling al dan niet een stemadvies uit te brengen. In regio's en afdelingen volgt dit besluit op het reglementair vereiste besluit al dan niet aan de verkiezingen deel te nemen en de vaststelling van het verkiezingsreglement. In het geval van tussentijdse (landelijke) verkiezingen neemt het (hoofd)bestuur een besluit omtrent het uitbrengen stemadvies.*
2 In het verkiezingsreglement wordt aangegeven dat bij de opening van de kandidaatstelling een politiek profiel dient te worden vermeld, waarin wordt aangegeven welke beleidsterreinen hoofdaccent voor een komende periode zullen hebben en over welke deskundigheden een fractie in elk geval moet beschikken. Tevens moet beslist worden wie dit gaat opstellen. Het spreekt vanzelf dat het politiek profiel een duidelijke relatie heeft, c.q. moet hebben met het alsdan te vervaardigen verkiezingsprogramma. Het politiek profiel keert later terug als basis voor het stemadvies, dat aan zal geven de mate waarin de kandidaten aan dit profiel voldoen.

3 In het verkiezingsreglement dient de procedure te worden opgenomen, waarin wordt vermeld

- a *Hoeveel tijd er na het sluiten van de kandidaatstelling wordt uitgetrokken om alle kandidaten, die zich voor een verkiezbare plaats hebben opgegeven, door of namens het bestuur te kunnen horen, op welke wijze dit gebeurt en aan welke criteria de kandidaten dan zullen worden beoordeeld als passend in het politieke profiel. Hierbij moet*

nauwkeurig op de taakverdeling met de verkiezingscommissie worden gelet, wier taak het is zo volledig en zo kortrekt mogelijke informatie over de kandidaten te verschaffen

- b *Op welke wijze de verkiezingscommissie in de presentatie van de kandidaten de boven bedoelde informatie, met een reactie van de betrokkenen, opneemt. Er moet namelijk voorkomen worden dat er twee gescheiden informatiecircuits gaan ontstaan: één met de gegevens vanuit de verkiezingscommissie en één met motivatie en beoordelingsgegevens vanuit het bestuur*
- c *op welke wijze eventuele geschillen over het stemadvies bij het geschillencollege worden behandeld*

In verband met een opinierende stemming tijdens de ALV van februari 1991 is de mogelijkheid geopend om 'voorkeursacties' te voeren. Deze acties dienen zich niet tégen kandidaten te keren, doch steun te geven aan één of meer kandidaten in positieve zin. Uitgaand schriftelijk materiaal behoeft de goedkeuring van het verantwoordelijke bestuur. Het partijbureau treedt als verzendadres op.

- *KAN-08 Het kunnen houden van voorkeursacties wordt onder voorwaarden opgenomen*

Binnen D66 willen we ieder vrijelijk de gelegenheid geven zich voor elke functie of elke vertegenwoordigende lijst kandidaat te kunnen stellen. Tot nu toe is het gebruikelijk dat iedereen, die zich kandidaat stelt bij wijze van spreken automatisch op de vertegenwoordigende lijst voorkomt, zelfs al heeft betrokkene geen enkele steun voor die kandidatuur vanuit de leden verworven. Dit nu lijkt de reglementencommissie niet geheel korrekt. Voor elke kandidatuur binnen of namens D66 dient expliciete steun van de betrokken leden te worden verworven. Dat wil zeggen dat de betrokken leden de kandidatuur van iemand voor een vertegenwoordigende lijst ook nadrukkelijk moeten kunnen afstemmen.

- *KAN-09 Aangezien iedereen zich kandidaat mag stellen dient er een 'onderdrempel' te worden ingevoerd bij kandidaatstelling voor externe vertegenwoordigingen om ook echt kandidaat te kunnen zijn*

Thans wordt veelal, als bij een verkiezing er slechts één kandidaat is (dan wel het aantal gelijk of minder dan het aantal vacatures), deze kandidaat automatisch verkozen verklaard, het inhoudelijk reglement biedt tot nu toe niet expliciet de mogelijkheid tot af-

wijzing, de commissie is van mening dat zelfs bij enkelvoudige kandidatuur een kandidaat altijd het vertrouwen van de vergadering moet hebben verkregen via een stemming, dat is de legitimatie voor het uitoefenen van de functie.

- *KAN-10 Ook bij enkelvoudige kandidaatstelling dient een kandidaat te worden verkozen, waarbij betrokkene, zoals overigens elke kandidaat, een meerderheid van de uitgebrachte stemmen dient te behalen*

Het bestaande reglement spreekt slechts over een herstemmingsprocedure en geeft aan dat een besluit (van het verantwoordelijk bestuur) tot herstemming goedgekeurd moet worden (door het hoofdbestuur met beroepsmogelijkheid bij het geschillencollege). Nergens is aangegeven wanneer tot herstemming moet worden overgegaan, anders dan dat het verantwoordelijke bestuur daartoe dient te besluiten. Een herstemming ten aanzien van de kandidaatstelling als zodanig lijkt de commissie niet goed mogelijk, omdat daar niet over gestemd wordt. Een herstemming ten aanzien van de lijstvolgorde is denkbaar, indien ontijdig bekend wordt dat er toch onjuiste informatie is verschaft, dan wel dat kandidaten zich terugtrekken en het bepaalde dat betrokkene dan bij de uitslagbepaling buiten beschouwing wordt gelaten tot 'schade' voor de overige kandidaten zou leiden. Herstemming moet ook mogelijk zijn, indien naar het oordeel van de landelijke verkiezingscommissie 'procedurele' fouten zijn gemaakt. Door precies aan te geven wanneer herstemd zou kunnen worden lijkt het de commissie denkbaar tot vereenvoudiging van de procedure over te kunnen gaan.

- *KAN-11 Een besluit tot herstemming bij kandidaatstellingen voor vertegenwoordigende functies kan slechts worden genomen door of het verantwoordelijke bestuur, of de landelijke verkiezingscommissie. In beide gevallen staat beroep open bij het geschillencollege*
- *KAN-12 Het geschillencollege heeft bij kandidaatstelling nadrukkelijk de functie van beroepsinstantie ten aanzien van door andere partijorganen genomen beslissingen, het geschillencollege is echter niet bevoegd tot het opleggen van een herstemming, in dat kader zou het onjuist zijn het geschillencollege ook in eerste aanleg te laten oordelen, mede vanwege het grote aantal betrokken partijen bij een kandidaatstelling*

De verkiezing in functies en op lijsten

In het huishoudelijk reglement wordt dit nader voor het landelijk niveau uitgewerkt. Voor het regionale en afdelingsniveau is dat opgedragen aan de betrokken ledenvergaderingen. Tot nu toe gold echter wel de verplichting om de samenstelling van vertegenwoordigende lijsten uit te voeren volgens de methode van Bijlage B. Het is de commissie duidelijk geworden dat bij een kleiner aantal deelnemende leden, bijvoorbeeld beneden de tweehonderd, de mogelijkheid van manipulatie binnen dit kiesstelsel redelijk groot is. Met behoud van het uitgangspunt dat alle betrokken leden via een schriftelijke

stemming moeten kunnen deelnemen aan de samenstelling van de vertegenwoordigende lijsten, kan het aan regio's en afdelingen worden overgelaten. Bijvoorbeeld voor de methode van Bijlage C te kiezen (iedere plaats op de lijst is op zich een verkiezing). Indien het om een kleiner aantal kandidaten gaat, bijvoorbeeld minder dan twintig, en Bijlage B wordt toegepast, dan zou het stembiljet in principe alle kandidaten dienen te bevatten met de vraag betrokkene wel of niet te plaatsen op lijst en zo ja met welk rangnummer

- *VER-01 De samenstelling van landelijke kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen blijft gebaseerd op de methode van Bijlage B van het huishoudelijk reglement, datzelfde geldt voor de overige kandidatenlijsten, waaraan in principe meer dan vijfhonderd kiesgerechtigden kunnen deelnemen. Aan regio's en afdelingen met minder dan vijfhonderd kiesgerechtigde leden wordt de mogelijkheid geboden of een aangepaste vorm van Bijlage B, dan wel Bijlage C als methode in het verkiezingsreglement op te nemen*

De landelijke verkiezingscommissie heeft naast de verantwoordelijkheid voor de verkiezing van het hoofdbestuur en de vertegenwoordigers in het Nederlandse en Europese parlement, ook de verantwoordelijkheid voor de verkiezing van de leden van de bijzon-

dere organen, vaste commissies en adviesraad op landelijk niveau. Bovendien heeft de landelijke verkiezingscommissie de bevoegdheid tot herstemming, óók in regio's en afdelingen, te besluiten.

De commissie is van mening dat het werken met kieskringgroepen eigenlijk geen enkel probleem oplost. Kandidaten mogen zich los van hun woonplaats in elke kieskringgroep kandidaat stellen. Typisch 'regionale' kandidaten komen dan toch altijd na de landelijke kandidaten. Kieskringgroepen vallen niet samen met de rijkskieskringen, dus voor staartlijsten heeft het ook niet zo veel betekenis. De commissie stelt derhalve voor twee landelijke rondes te houden, één zonder en de tweede met de zittende kamerleden.

Bij de kandidaatstelling voor de tweede kamer is het tweerondenstelsel bedoeld om nieuwe kandidaten een kans te geven. Daartoe dient 'concurrentie' van zittende fractieleden, die zich op nieuw kandidaat willen stellen, in eerste aanleg te worden voorkomen. Daarom is de eerste (voor)ronde slechts toegankelijk voor nieuwe kandidaten. Dan kan ook het regionale aspect eventueel de nodige aandacht krijgen via de voorkeursacties. De voorronde is echter wel een landelijke ronde, omdat toekomstige kamerleden toch een zekere bekendheid binnen de partij op landelijk niveau moeten hebben.

In de tweede, eveneens landelijke, ronde doen een telkens afzonderlijk bij ALV-besluit te bepalen aantal kandidaten van de voorronde mee, gevoegd bij de zich herverkiesbaar stellende zittende fractieleden. Dan ontstaat een overzichtelijke keuze. De overige kandidaten uit de voorronde worden, indien ze de beoogde drempelwaarde hebben behaald, in volgorde via de woonplaatsindeling, onder de gezamenlijke landelijke lijst in de diverse 'rijkskieskringen' geplaatst. Zo ontstaat een combinatie van een gemeenschappelijke landelijke kernlijst met kieskringwijze staartlijsten. De commissie beveelt aan de ruimte voor kieskringstaartlijsten iets groter te maken dan thans het geval is. De Limburgse suggestie regionale kandidaten per kieskring naar voren te schuiven moet, vanwege de daaruit ontstane problemen, worden afgewezen. De landelijke volgorde uit de voorronde blijft de volgorde van opvolging, tenzij voorkeurstemmen anders beslissen

- *VER-02 De Tweede Kamerlijst wordt vastgesteld in twee landelijke rondes, de eerste zonder de zittende zich herverkiesbaar stellende kamerleden, de tweede met*

De commissie wijst er op dat de doorwerking van de volledige koppeling van de Eerste Kamer verkiezing direct aan de statenverkiezingen zou dienen te betekenen dat de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer gereed dient te zijn vóór dat de statenlijsten worden ingediend, opdat tijdig over eventuele onverenigbaarheden beslissingen kunnen worden genomen.

- *VER-03 De procedure voor de vaststelling van de kandidatenlijst voor de Eerste Kamer dient te zijn voltooid vóór de wettelijke kandidaatstelling van de daaraan voorafgaande provinciale statenverkiezingen*

De ledenvergadering

Aandacht wordt gevraagd voor de bevoegdheden van de ledenvergadering, zoals die in termen en begrippen tot uitdrukking komen. Vaststellen betekent dat de ledenvergadering wijzigingen kan aanbrengen (recht van amendement). Voorbeelden zijn het beleidsprogramma en de verkiezingsprogramma's (uitgezonderd de preambules), de statuten en huishoudelijke reglementen van de partij en de begrotingen. Goedkeuren betekent dat de ledenvergadering geen wijzigingen kan aanbrengen, doch het betreffende stuk in z'n geheel dient te aanvaarden of verwerpen. Voorbeelden zijn de jaarrekening en de statuten van de landelijke stichtingen.

Leemten in het huishoudelijk reglement met betrekking tot de gang van zaken tijdens de algemene ledenvergadering hebben geleid tot een steeds uitgebreider congresreglement. Teneinde de bevoegdheden van de ledenvergadering tot het vaststellen van de eigen gang van zaken zoveel mogelijk in tact te houden, dienen de artikelen 3 t/m 9 van het congresreglement in het huishoudelijk reglement te worden opgenomen.

- *LEV-01 Alle algemene regels uit het congresreglement dienen in het huishoudelijk reglement te worden opgenomen*

De commissie stelt voor de mogelijkheid tot vernietiging van met statuten en huishoudelijk reglement strijdige ALV besluiten te openen. Dat voorkomt dat de bewakingsfunctie van de

rapportagecommissie door het congres wordt genegeerd. Een andere mogelijkheid is het congres gemotiveerd van de reglementen te laten afwijken, doch daarvoor zijn geen goede algemene regels te geven, waarvan dan weer niet kan worden afgeweken.

- *LEV-02 De landelijke rapportagecommissie dient een ALV-besluit dat strijdig is met de statuten of het huishoudelijk reglement te kunnen schorsen. In verband met de verantwoordelijkheid voor het uitleggen van het reglement staat daarvan beroep open bij het geschillencollege.*

Subregio's behoren tot de instellingsbevoegdheden van de regio's. Afzonderlijke vermelding in het landelijk huishoudelijk reglement blijft achterwege.

- *LEV-03 De ASV wordt als 'voorbereidend' orgaan ten aanzien van de ALV geschrapt.*

Het beleidsprogramma als hoogste en alomvattend programma verdient een langere partijdiskussie, dan de verkiezingsprogramma's voor het nationale of het Europese parlement. De commissie wijst er op dat het budgetrecht van de ALV niet goed uitgeoefend kan worden indien de termijn van beoordelen van de begroting niet langer is dan twee weken voor het congres. Een bijzonder punt van aandacht is de inhoud van het budgetrecht. De commissie is van mening dat enerzijds in een vereniging vertrouwen in de financiële vertaling door de penningmeester namens het hoofdbestuur van het gewenste beleid van dat bestuur dient te bestaan, anderzijds moet het mogelijk zijn ook 'budgettair neutrale' wijzigingsvoorstellen te kunnen indienen. De commissie neemt aan dat het hoofdbestuur zich er van bewust is dat de begroting en jaarrekening desgevraagd aan alle leden dient te worden gezonden en niet slechts in een congresboek behoeft te worden gepubliceerd.

- *LEV-04 Het Europees programma wordt beschouwd als gewoon verkiezingsprogramma en valt daarom onder de driemaanden termijn van de ALV.*
- *LEV-05 De begroting en jaarrekening dienen één maand voor de ALV beschikbaar te zijn.*

De commissie is van mening dat de besluitvoorbereidende taak van de rapportagecommissie zich over alle voorstellen dient uit te strekken, daarentegen is het aangeven waar het zwaartepunt van de discussie moet lig-

gen een taak van het hoofdbestuur.

De commissie is van mening dat de regels rond algemene politieke moties iets duidelijker moeten worden. Omdat het geen inhoudelijk geagendeerde congresvoorstellen zijn is de rapportagecommissie in de huidige reglementen niet echt bevoegd tot oordelen omtrent de korrektheid van de ingediende APM's. Aan de actualiteit kan tegemoet worden gekomen door slechts vijf handtekeningen te eisen. Voorkomen moet echter worden dat langs deze weg verworpen moties uit de congresvoorbereiding van ARV's of AAV's op de ALV verschijnen.

De financiën

De commissie is van mening dat slechts een gedeeltelijke verantwoordelijkheid van een penningmeester niet wenselijk is, indien niet formeel bij tussentijds aftreden wordt afgesloten en gecontroleerd, een gezamenlijke verantwoordelijkheid strookt beter met de intentie van het reglement.

- *FIN-01 Bij tussentijds vaceren van de penningmeester blijft er een gedeelde verantwoordelijkheid met de opvolgend penningmeester.*
- *FIN-02 De jaarrekening dient aan de eisen van de wet op de jaarrekening te voldoen voor wat betreft de termijnen.*

Politiek programma

- *PRO-01 In het huishoudelijk reglement wordt de procedure vastgelegd, waarbij het politieke programma tot stand komt.*

Het landelijk vastgestelde beleidsprogramma is bindend als politiek programma voor de gehele partij en dus ook voor alle organisatieniveaus (verticale werking), daarom is de aktualisering van het beleidsprogramma een voortdurende noodzaak. Alle overige (verkiezings)programma's zijn slechts bindend voor het organisatieniveau dat die programma's vaststelt (horizontale werking), te weten het Kamer/Europees verkiezingsprogramma voor het landelijk niveau, en niet voor regio's en/of afdelingen, een statenprogramma voor het regionale niveau en niet voor de tot de regio behorende afdelingen, een gemeenteprogramma voor het afdelingsniveau.

- *PRO-02 Het beleidsprogramma is het bindende koepelprogramma voor alle andere programma's door de hele partij.*

Voor de politieke verkiezingen en actualiteit kent D66 het principe van de

horizontale bevoegdheid. Ledenvergaderingen doen slechts uitspraken inzake het overeenkomstige niveau, hetgeen wil zeggen dat afdelingsvergaderingen slechts uitspraken kunnen doen over gemeentelijke aangelegenheden en bijvoorbeeld niet over provinciale of landelijke uitspraken over andere dan het eigen horizontale niveau dienen te worden beschouwd als 'voorstellen' die op dat andere niveau door die betrokken ledenvergadering moeten worden beoordeeld. Evenmin kunnen regiovergaderingen bijvoorbeeld uitspraken doen over gemeentelijke aangelegenheden, ook al ligt die gemeente in de betrokken regio. Datzelfde geldt ook voor de algemene ledenvergaderingen, ondanks dat de ALV de hoogste instantie in de partij als geheel is, is zij niet bevoegd tot het doen van uitspraken die op een ander niveau geëigend zijn.

- *PRO-03 De verantwoordelijkheid voor het indienen van voorstellen voor het beleidsprogramma en de landelijke verkiezingsprogramma's ligt bij het hoofdbestuur, die deze voorstellen tijdens de algemene ledenvergadering moet toelichten en verdedigen. Het hoofdbestuur kan zich in de voorbereiding laten bijstaan door bijvoorbeeld het wetenschappelijk bureau en/of bestuurscommissies. De verantwoordelijkheid voor het indienen van voorstellen voor de overige verkiezingsprogramma's ligt bij het overeenkomstige bestuur.*

De taak van de rapportagecommissie, als vaste commissie van de ledenvergadering, is namens de leden toe te zien dat de voorstellen worden ingediend en de voorgeschreven procedures in acht worden genomen. Bovendien kan de rapportagecommissie de discussie ter voorbereiding van de ledenvergadering binnen de partij coördineren. Verreweg de belangrijkste taak voor de rapportagecommissie ligt tijdens de ledenvergadering. Dan zal de commissie aan de leden advies moeten kunnen uitbrengen omtrent de samenhang tussen politieke uitspraken in programma's, resoluties en andere officiële documenten.

- *PRO-04 De rapportagecommissie ziet er op toe dat het bestuur tijdig programmavoorstellen aan de leden ter amendering zendt. Voor het beleidsprogramma is die termijn vijf maanden. Voor verkiezingsprogramma's is die termijn drie maanden.*

De leden hebben via afdelings- en regiovergaderingen, dan wel als groep van tenminste vijftientig, het recht

wijzigingsvoorstellen (amendementen) op de programma's in te dienen. Dat recht bestaat niet voor het voorwoord, inleiding of preambule van de programma's, die de uitgangspunten van D66 weergeven en van een algemeen wervende teneur zijn, die worden achteraf geschreven en door de rapportagecommissie geverifieerd. Verder kunnen de leden langs dezelfde weg moties van politieke strekking bij de programma's indienen. Moties wijzigen de tekst niet, doch brengen een algemeen gevoelen tot uitdrukking, waarin om nadere interpretaties, uitwerkingen, ondersteuning met nota's, en dergelijke wordt verzocht.

De geschillen

In het algemeen heeft het geschillencollege een drietal typen taken

1 Het beslechten van geschillen tussen leden en partijorganen (de ledenvergaderingen uitgesloten), tussen partijorganen onderling (bijvoorbeeld in het kader van de 'toezichhoudende taak' van de landelijke vaste commissie op de regionale en plaatselijke vaste commissies) en partijfunctionarissen onderling. Het gaat hier dan om conflicten, waarbij geen 'derde' instantie betrokken is (of betrokken moet worden als gevolg van een eventuele uitspraak), die ook terzake bevoegd is om beslissingen te nemen. Er mogen ook geen belangen van anderen in het geding zijn, dan die der betrokken partijen. In elk geval is een conflict met een ledenvergadering, of waar een ledenvergadering over kan besluiten, per definitie niet ontvankelijk bij het geschillencollege.

2 Het uitleggen van de statuten en huishoudelijke reglementen, dit betreft ook de decentraal vastgestelde reglementen. In het algemeen gaat het om interpretatieproblemen. Het is niet mogelijk dat het geschillencollege statuten of reglementen wijzigt of ongeldig verklaart. Wel kan worden aanbevolen onduidelijkheden weg te nemen, doch dat is slechts een advies aan het betrokken bevoegde orgaan, de ledenvergadering. Weigert het bevoegde orgaan de aanbevelingen van het geschillencollege in behandeling te nemen, dan staat daar weer beroep bij het college op open.

3 Het beslissen in diverse beroeps-kwesties, waarbij eerst een ander partijorgaan een beslissing heeft genomen. Bij beslissingen omtrent roeyement of lidmaatschap is dat het hoofdbestuur. Bij kandidaatstelling worden eerst beslissingen genomen door de vaste verkiezingscommissie op elk niveau. Bij beslissingen omtrent herstemming dient eerst de procedure

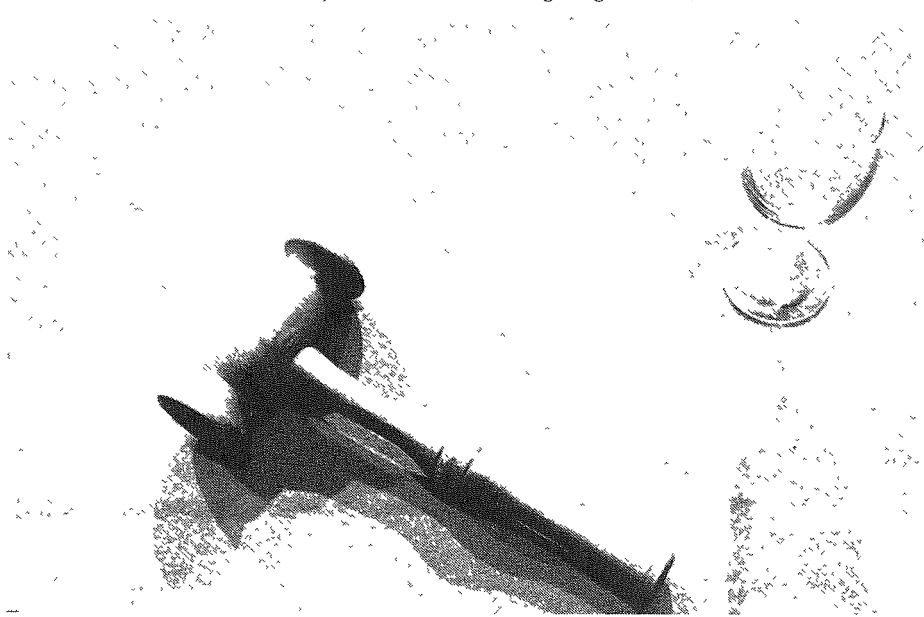
van het huishoudelijk reglement te worden gevolgd (verantwoordelijk bestuur of landelijke verkiezingscommissie beslist in eerste instantie), waarna beroep op het geschillencollege mogelijk is. Dat laatste is bedoeld om nog eens het belang van alle betrokkenen te kunnen laten afwegen door een onpartijdige instantie.

Ter toelichting voor het niet ontvankelijk verklaren van geschillen met een ledenvergadering, mag nog dienen, dat het oneigenlijk is om een verschil van mening (niet zijnde een geschil van reglementaire aard) langs 'juridische' weg uit te vechten. Indien men van mening is, dat een ledenvergadering een 'onverstandig' besluit heeft genomen, doet het verantwoordelijke be-

zijn, geschillen omtrent de daaruit voortvloeiende reglementen aan het oordeel van het geschillencollege voor te leggen. Het college interpreteert dan de regels en deze interpretatie blijft geldig totdat de reglementen eventueel zijn bijgesteld.

- *GSC-02 Het geschillencollege dient desgevraagd ook reglementen van regio's en afdelingen bij gebleken verschil van inzicht te kunnen interpreteren.*

D66 draagt naar buiten toe steeds uit dat juridische procedures aan hoge eisen van zorgvuldigheid en rechtszekerheid moeten voldoen. Uitspraken van een kamer van het geschillencollege, 'beslissingen' genaamd, dienen in elk

geval aan de procedurele vereisten te voldoen. Tot die procedurele vereisten behoren tenminste het direct op de hoogte gesteld worden van de inhoud van een geschil bij alle betrokken partijen, het recht een schriftelijk verweerschrift in te kunnen dienen, het recht gehoord te worden, maar ook dat een 'kleine' kamer bij het beslechten van een geschil of in een beroepsprocedure feitelijk gevraagd wordt statuten of reglementen te interpreteren (omdat daar een grotere kamer voor vereist is). De commissie stelt voor dat het met name de taak is van de voorzitter van het college daarop toe te zien en als eventuele beroepsinstantie bij vermeende procedurele onjuistheden te fungeren. Daarom wordt de voorzitter ook in functie gekozen door de algemene ledenvergadering. Ter vermijding van onnodige discussies over welke procedurele zaken het gaat, zijn deze precies in het reglement aangegeven. In het jaarverslag van het college wordt met name aandacht geschonken aan de 'jurisprudentie'aspecten van het functioneren van het college.

Indien een ledenvergadering in strijd met de reglementen heeft gehandeld, dan is er de schorsingsbevoegdheid van de rapportagecommissie, wier beslissing voor beroep vatbaar is bij het geschillencollege. In dat geval kan zowel het wél als niet gebruik maken van die schorsingsbevoegdheid onderwerp van het geschil zijn. Het geschillencollege blijft dan altijd het laatste orgaan dat een bindende beslissing neemt, totdat de ledenvergadering de betrokken reglementen wijzigt.

- *GSC-01 Het geschillencollege is niet bevoegd geschillen te beslechten, indien het daarbij treedt in de bevoegdheden van ledenvergaderingen van elk niveau.*

In verband met de decentralisatie van de regelgevende bevoegdheid aan regio's en afdelingen, moet het mogelijk

geval aan de procedurele vereisten te voldoen. Tot die procedurele vereisten behoren tenminste het direct op de hoogte gesteld worden van de inhoud van een geschil bij alle betrokken partijen, het recht een schriftelijk verweerschrift in te kunnen dienen, het recht gehoord te worden, maar ook dat een 'kleine' kamer bij het beslechten van een geschil of in een beroepsprocedure feitelijk gevraagd wordt statuten of reglementen te interpreteren (omdat daar een grotere kamer voor vereist is). De commissie stelt voor dat het met name de taak is van de voorzitter van het college daarop toe te zien en als eventuele beroepsinstantie bij vermeende procedurele onjuistheden te fungeren. Daarom wordt de voorzitter ook in functie gekozen door de algemene ledenvergadering. Ter vermijding van onnodige discussies over welke procedurele zaken het gaat, zijn deze precies in het reglement aangegeven. In het jaarverslag van het college wordt met name aandacht geschonken aan de 'jurisprudentie'aspecten van het functioneren van het college.

Het geschillencollege is het enige rechtsprekende orgaan binnen de partij, 'hoger beroep' is niet mogelijk, uitspraken zijn beslissend, daarom dient er uiterste procedurele zorgvuldigheid in acht te worden genomen, het is de specifieke taak van de voorzitter daarop toe te zien, daarom is de voorzitter niet in een 'kamer' betrokken

- *GSC-03 Er dient een beroepsmogelijkheid te komen, indien het geschillencollege procedureel onjuist handelt*

Beslissingen in geschillen tussen twee of meer partijen hebben directe bindende werking, echter uitsluitend voor de betrokken partijen in het geschil. Beslissingen in geschillen van reglementaire aard zijn bindend, zolang de betreffende ledenvergadering als hoogste orgaan geen andere uitspraak heeft gedaan. Reglementsinterpretaties dienen daarom zo spoedig mogelijk aan de betrokken leden te worden gemeld.

Bestuurdersvereniging

Het hoofdbestuur heeft op verzoek van het GPO en in overleg met de Reglementencommissie de volgende hoofdlijnen voor een bestuurdersvereniging opgezet, in te passen in de statuten en het huishoudelijk reglement van de partij.

Als algemeen uitgangspunt is gekozen voor het idee van een 'functionele' groepering binnen D66. Ter vergelijking moge dienen dat bijvoorbeeld regio's en afdelingen 'territoriale' groeperingen binnen D66 zijn. Zonder dat deze groeperingen een eigen rechtspersoonlijkheid hebben, kunnen ze wel een zelfstandige huishouding voeren. Met dit voorbeeld in gedachten moet naar onderstaande schets worden gekeken.

Statuten

In de statuten kennen we de vorm van 'bijzonder orgaan'. Een bijzonder orgaan bestaat alleen op landelijk niveau behoeve van alle geledingen van de partij en heeft géén territoriaal gedecentraliseerde varianten. Voorbeelden: SWB, PSVI en Geschillencollege.

- *BSV01 Voorgesteld wordt de bestuurdersvereniging op te nemen in de statuten als bijzonder orgaan*

In de statuten van D66 wordt voor elk bijzonder orgaan in het kort de doelstelling vermeld.

- *BSV02 De bestuurdersvereniging heeft als doel het ten behoeve van de bij haar aangesloten leden bevorderen van a de kennis van het openbaar bestuur in Nederland en Europa en het functioneren daarin als politieke vertegenwoordiger of bestuurder, b een beleidsmatig samenhangend optreden van de verschillende politieke vertegenwoordigers op de onderscheiden niveaus, c de contacten tussen politieke vertegenwoordigers en bestuurders onderling, d de externe belangenbehartiging bij o a het ministerie van Binnenlandse Zaken. Nadere uitwerking hiervan geschiedt in het huishoudelijk reglement*

Huishoudelijk Reglement

In het algemeen wordt een met de rest van D66 zo overeenkomstig mogelijke reglementering aangehouden.

Het lidmaatschap

Het is de bedoeling dat men zich afzonderlijk aanmeldt als lid van de bestuurdersvereniging. Voorwaarde om lid te worden is in elk geval dat de betrokkene lid is van D66. Bovendien

moet zo iemand dan een gekozen vertegenwoordigende functie (parlement, staten, raden etc.) in het openbaar bestuur vervullen. Maar ook politiek benoemde als ministers, commissarissen des konings, burgemeesters, water of zuiveringsgraven, etc. moeten lid kunnen worden.

- *BSV03 Lid van de bestuurdersvereniging kunnen die leden van D66 worden, die een verkozen of politiekbenoemde functie in het openbaar in Nederland of Europa vervullen*

De bedoeling van de bestuurdersvereniging is het fungeren als serviceorganisatie ten behoeve van de eigen leden. De daaraan verbonden activiteiten dienen kostendekkend te zijn, hetgeen door de leden zelf moet worden opgebracht.

- *BSV04 Aan het lidmaatschap is een afzonderlijke contributie verbonden, die jaarlijks door de bestuurdersvereniging zelf wordt vastgesteld en kostendekkend voor haar activiteiten dient te zijn. De rechten verbonden aan het lidmaatschap van derbestuurdersvereniging gaan pas in nadat aan de contributieverplichting is voldaan*

Het bestuur

Er zijn in principe verschillende categorieën leden van de bestuurdersvereniging. De leden zullen echter zelf het bestuur van hun vereniging moeten kiezen. Het opleggen van een categorale samenstelling van het bestuur is daarbij niet zo zinvol. Mochten de leden daar om welke reden dan ook behoefte aan hebben, kunnen ze zelf niks regelen. Van belang is wel om een klein en snel werkend bestuur te hebben. Belangrijkste taak is immers de dienstverlening aan de aangesloten leden. Uit oogpunt van interne communicatie zijn vertegenwoordigende zetels voor het hoofdbestuur en PSVI gewenst.

- *BSV05 Het bestuur bestaat uit negen leden, waarvan zeven rechtstreeks door en uit de leden worden gekozen (voorzitter, secretaris en penningmeester in functie), een door het hoofdbestuur worden benoemd, terwijl voorts de directeur PSVI zitting heeft. De directeur partijbureau fungeert als ambtelijk secretaris en heeft een adviserende stem*

De financiën

De bestuurdersvereniging dient een sluitende rekening te hebben. Dat begint met het indienen van een sluitende begroting, die door de ledenvergadering wordt vastgesteld, omdat dan

ook de hoogte van de voorlopige contributie kan worden afgeleid. De bestuurdersorganisatie heeft geen eigen mensen in dienst, doch 'huurt', dan wel bekostigt, de noodzakelijke diensten van het partijbureau. Daarom is goedkeuring van de begroting door het hoofdbestuur noodzakelijk. Wordt de begroting om welke reden dan ook overschreden, dan wordt achteraf de contributie aangepast. De financiële commissie van D66 als vaste commissie van de ALV heeft overeenkomstige taken met betrekking tot de bestuurdersvereniging. De ALV kan het onderdeel bestuurdersvereniging van de D66 begroting niet wijzigen.

- *BSV06 De begroting en de jaarrekening van de bestuurdersvereniging vormen een op zich sluitend onderdeel van de begroting en de jaarrekening van D66. De bestuurdersvereniging stelt jaarlijks de contributie voor het komende boekjaar voorlopig vast, zij stelt de definitieve contributie eerst vast nadat de jaarrekening is goedgekeurd.*
- *BSV07 Nadere uitwerking van voorgaande beslispunten vindt plaats in het huishoudelijk reglement van de bestuurdersvereniging dat niet strijdig mag zijn met statuten en huishoudelijk reglement van de partij.*

25 jaar geschiedenis van D66 op video voor 25 piek!

25

Vijfentwintig jaar **democraten 66** is een documentaire over het Krankzinnig Avontuur, het Redelijk Alternatief, de Wonderbaarlijke Opstanding en Andere Politiek met ondermeer:
Van Mierlo bij Mies • Zeven sexy Democraten in de Kamer • Den Uyl op een D66-congres • De kater van de PVP • De lijst van Terlouw • Het rekeninlaatje van Jan Terlouw • Kant, Kierkegaard en Proust • Het allerslechtste kabinet uit de Nederlandse parlementaire geschiedenis • Een kar springende kikkers • De winter van Lubbers • De Reden van Bestaan • De house van Hans • Opposite voor een centrum-links beleid • Het grapje van Voorhoeve • D66-lijst 13.

Edo Spier (oud-campagneleider): '...hoogtepunt 25-jarig bestaan D66...'; Hans van Mierlo: '...historisch document...'; Leo Pinxten (PSVI-directeur): '...ideaal voor nieuwe leden, een opsteker voor oudgedienden...'; Ries Jansen (voorzitter D66): '...maakt meer indruk dan een lustrumboek...'

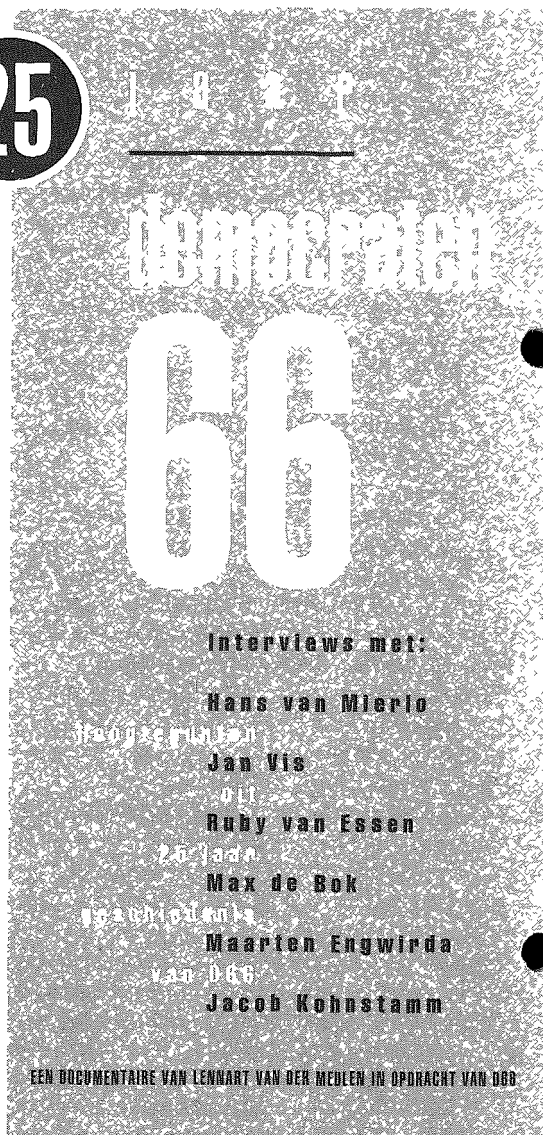
Productie en regie Lennart van der Meulen, technische realisatie Sonotech en NOB, beeldmateriaal AVRO, Closed Circuit Projects, NOS, TROS, VARA, VOO, VPRO

© Democraten 66 - 1991

Speelduur 40 minuten

25
j
a
a
r
democraten
66

25

De documentaire
Vijfentwintig jaar Democraten 66
is te bestellen door overmaking van
f 25,- + f 5,- porto = f 30,-
op rekeningnummer 1477777
o.v.v. VIDEO 8060.

Of bel en bestel: 070 3858303